

Dil Öğretimi Açısından Kurucu Metin Bağlamında Nutuk Üzerine Söylem Çözümlemesi *

Nermin ER AYDEMİR**

Öz

Nutuklar, bir edebi tür ya da dilbilgisel veri olmasının öncesinde devlet geleneğinin ve onun aslı unsurlarının sosyal ve kurumsal tezahürü olarak değerlendirilebilecek dil, kültür ve bilhassa oluşum amacı itibarıyla eğitim bağlamı veri tabanı özelliğine sahiptirler. Bu veri tabanı, kadim dillerden Türkçe için tarihî kökler üzerinde kurumsal kimliğe sahip güçlü bildirge özelliğine sahiptir. Çalışmada bu yönüyle, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk'u, dilbilimsel bağlamda, ülkü toplum ve devlet kurgusu içerisinde Türkçe ve Türkçe eğitimi odaklı olarak incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Kurucu metin niteliğine sahip olan Nutuk, toplum ve devlet hayatının gelişimine dair güçlü bir birleşen olarak Türkçe eğitimi için de önemli verileri barındırmaktadır. Belirtilen veriler söylem çözümlemesine tâbi tutularak nitel araştırmaya dayalı olarak doküman analizi ile değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde Türkçe eğitiminin işlevine dair, kurucu iradenin tezahürü işlevsel açıdan değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, nutuk, dilbilim, söylem çözümlemesi

Discourse Analysis on Speech in the Context of the Founding Text in Terms of Language Teaching

Abstract

Culture and especially for the purpose of formation, which can be considered as the social and institutional manifestation of the state tradition and its essential elements before they become a literary genre or grammatical data. This database has a strong declaration feature with an institutional identity on historical roots for Turkish as one of the ancient languages. In this respect, Gazi Mustafa Kemal Atatürk's Speech was examined and evaluated in a linguistic context, with a focus on Turkish and Turkish language education within the fiction of ideal society and state. The speech, which has the feature of a founding text, also contains important data for Turkish education as a strong unification for the development of society and state life. The specified data were subjected to discourse analysis and evaluated by document analysis based on qualitative research. In this respect, the manifestation of the founding will on the function of Turkish education in the founded Republic of Turkey was evaluated from a functional point of view.

Keywords: Turkish education, the speech, linguistics, discourse analysis

Giriş

Dil verilerinin içerikleri ve içeriklerine dayalı işlevleri itibarıyla disiplinler arası bir konuma sahip olan dilbilim, belirtilen niteliği ile Türkçe eğitimi çalışmalarında da önemli bir işlev alanına karşılık gelmektedir. Çağdaş dil öğretimi alanındaki dilbilgisel çalışmaların işlevi, dilbilimsel bakış açısının kazanımı ile değişerek gelişirken Türkçe eğitimi de bu gelişimin koşutunda içeriği ve işlevi bağlamında güçlenebilmektedir. “*Şu hâlde uygulama biçimi nasıl olursa olsun, ilkel veya modern nasıl bir yöntem*

* Makale, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bünyesinde, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda tamamlanmış doktora eğitimine dayalı “Türk Nutuklarının Dil, Kültür ve Eğitim Bağlamında Söylem Çözümlemesi” adlı tezden geliştirilerek üretilmiştir.

** Öğr. Gör. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, Denizli, nermine@pau.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0002-6406-3399

uygulanırsa uygulansın, programlı veya programsız olsun muhatabın bilgi ve davranışında bir değişiklik meydana getirmek amacıyla yapılan her çalışma, gösterilen her türü gayret; eğitim öğretim faaliyeti olarak değerlendirilmelidir (Güzel, 2017: 14).” Alıntılanmış cümledeki yargısına ilaveten Güzel, dil eğitiminin bilhassa dilbilimciler açısından ailedeki iletişimsel döngü ile başlatılabileceği kabulünü belirterek informal öğretim bağlamındaki Türkçe eğitimi işleyişine tarihî süreçte dikkat çeker (Güzel, 2017). Nutuk metinlerinde ise bireysel ya da kitlesel bir eğitim ve hatta Türkçe eğitimi sürecinin öncesinde ve üzerinde dil, kültür ve eğitim bağlamı, devlet politikası ve onun millî beyannamesi niteliğindedir. Bu doğrultuda Güzel’in; Bir dilin konuşanı varsa öğretene de vardır (Güzel, 2017) ilkesinin devamında dil öğretiminin dilbilimsel bağlamda dil eğitimi özellikleri itibariyle incelenebileceği, Güzel’in de aktardığı (2017) yöntemsel bilgi ile örtüşür özellikte, dilbilimsel bağlamda örneklendirilmiştir. Zira Türkçe eğitimi, tarihî süreçte de salt dilbilgisi öğretiminden ibaret olmamıştır. Anlama ve anlamlandırma süreçleri, dili besleyip onunla da gelişen Türk kültür evreni, Türkçe eğitiminin temelini oluşturagelmıştır ki Türk diliyle üretilmiş özgün bilim, sanat ve bilhassa tefekkür eserleri bu yöndeki yüksek medeniyet seviyesinin göstergelerindedir. Bu bağlamda Türkçe eğitime dair çalışmaların da dilbilgisi öğretiminin ötesine içerik ve işlev odaklı olması, aynı zamanda dilbilimin evrensel gerçekliği ile de örtüşmektedir (Aksan, 1998; Aydemir, 2020; Chomsky, 2001; Karpuz, 2006). Çalışma evrenini oluşturan Nutuk, belirtilen bağlamda Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu iradesini yansıtan ve içeriği itibariyle Türkçe ve Türkçe eğitimi üzerine zengin bir veri tabanı niteliğindedir (Börekcı, 2018; Taştekin, 2001; Yıldız, 2006).

Dünya tarihi içerisinde bilhassa medeniyet tarihine katkı sunarak önemini ispat etmiş kudretli bir Türk devleti olan Osmanlı Devleti’nin güç kaybetmekle beraber emperyalist saldırılar sonucu içeride ve dışarıda ciddi sorunlarla uğraştığı bir dönemde yaşamış olan ve öncelikle bir Devlet-i Âliye subayı olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk de belirtilen kadim köklerin eğitim ortamında bilinçle yetiştirilmiş bir ordu komutanı, bir devlet adamı olmakla beraber aynı zamanda bir münevver kimliğine de sahiptir (Cunbur, 1981; Ercilasun, 1981; Ersoylu, 1999; Kocatürk, 2005). Bu doğrultuda Devlet-i Âliye’nin bekası için üstün başarılar sarf eden Türk subayı olarak Mustafa Kemal Atatürk, bağımsızlık mücadelesini Osmanlı Devleti içerisinde farklı kademelerde, görevlerde ve coğrafyalarda başarı ile icra etmiştir. Ancak emperyalizmin devletin farklı yönetim merkezlerini doğrudan ya da dolaylı icrası neticesinde Mustafa Kemal, bu mücadelenin bağımsız bir karakterde yürütülebileceği kararını almış ve aydın kimliğine dayalı olarak bu kararının içeriğini Türk kültür ve medeniyet tasavvuru üzerine Türkçenin imkanları zenginliğinde kurgulamıştır. Bir anlamda, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün tarih sahnesindeki yerini almasında, çöküş döneminde dahi olsa kökleri Osmanlı öncesinden gelen eğitim sisteminin etkisi bulunmaktadır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk; Manastır’daki askerî idadî tahsilini sonlandırmasına kadar geçen 17 yıllık süreçte hem ailesi ve çevresinden hem de idadîden özgün ve derinlikli kültür, tarih ve düşünce sistemi kodlarına vâkıf bir eğitim öğrenim hayatı sürdürmüştür. Daha sonra 1907’de Selanik’e 3. Ordu’ya tayin edildiği ve 1916’da Doğu Anadolu’daki 2. Ordu’ya bağlı 16. Kolordu Komutanlığı’na atanıncaya kadar bu bölgede (Selanik, Üsküp, Bosna, Arnavutluk, Bolayır, Sofya, Gelibolu) görev yapmış olması onun bilge karakterine doğrudan etki etmiştir (Yıldız 2006). Nitekim başta Selanik şehri olmak üzere, Türk-İslam medeniyetine ev sahipliği yapmış olan bu bölge, aynı zamanda önemli bir aydınlanma merkezi olarak insanlığa katkı sunmuş münbitliktedir. Gazi, eğitimi farklı kimlikli okullarda almış olmakla beraber yabancı dillini (özellikle idadîde okurken öğrenmeye başladığı ve bu eğitimle yetinmeyip 1888 yılında Selanik’te kurulmuş olan College des Feres de Salle’de geliştirmiş olduğu Fransızcası) onlara özentisi duymaksızın bilinç ve beceri ile geliştirmiş olduğu makalenin bulgular bölümünde de desteklenmekle beraber, nihayetinde kendisinin tahsil hayatının tamamında eğitim dili, Türkçe olmuştur. Bu noktadan hareketle, köklü ve engin Türk medeniyet tasavvuruna sahip olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün özgürlüğüne düşkün olması ve bu özgürlüğü fikrî, manevî temeller üzerine inşa edip güçlendirme mücadelesi içerisinde olması, millî karaktere sahip bir aydın sorumluluğunun tezahürü olarak değerlendirilebilmektedir. Nitekim İttihad ve Terakki Cemiyeti içerisindeki mücadelesi sürecinde de geliştirmiş olduğu fikrî ve hissî temel, Atatürk’ün kurmuş olduğu Türkiye Cumhuriyeti’nin kurumsal yapısında belirleyici olmuştur. Bu süreçte Nâmık Kemâl ve Ziya Gökalp, Gazi’nin takdirini kazanmış ve kendisini etkilemiş öncü şahsiyetler, münevverler arasında yer almaktadır. Dolayısıyla Gazi

Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde, topyekûn girilmiş olan bağımsızlık mücadelesi, kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti bünyesinde başarıyla tamamlamış ancak bu başarı salt askerî ve siyasî yönüyle sınırlandırılmamıştır.

Topyekûn bağımsızlığın bilim ve eğitim ayağında Türkçe ve onun eğitimi, Gazi Mustafa Kemal Atatürk için özel bir yere sahip olmuştur. *“1920’de açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, yeni Türkiye’nin kaderini değiştirmek için verdiği uğraşların en önemlisini 29 Ekim 1923’te Cumhuriyeti ilan ederek yapmıştır. Cumhuriyetin ilanı ile başlayan atılımlar, genç Türkiye Cumhuriyeti ile oluşturulan millî devletin, millî eğitim esasına dayandırılması ve böyle bir eğitim sisteminin de yine millî olacak lisan usul ve vasıtalarla beslenmesi ile iletilebilecekti* (Baş ve Yıldız 2017: 351).” Bu doğrultuda Atatürk’ün Türkçe ve dilbilim üzerine yaptığı okumalar ve çalışmalar günümüzdeki Türkiye Türkçesi ve Çağdaş Türk Lehçeleri çalışmaları için bir sıçrama tahtası özelliği arz ettiği gibi Türk devletinin Türkçe eğitiminin kurumsal kimliğine verdiği önemi de göstermektedir. Tevhid-i tedrisat, harf ve dil inkılabı, çeviri faaliyetleri, imla çalışmaları, Türk Dili Tetkik Cemiyeti’nin kuruluşu, anayasada devlet dilinin belirlenerek koruma altına alınması, Türk dili kurultaylarının düzenlenmesi, Türkçe kılavuz komisyonlarının kuruluşu, henüz 12 Kasım 1924’te İstanbul Üniversitesi bünyesinde açmış olduğu Türkiyat Enstitüsü, 1926 ve 1927 yıllarında Konya’da iki yıllık olarak açılmış olan Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü bünyesinde öncelikle Türkçe Öğretmenliği Bölümü’nü açması; 1946’da açılacak olan Ankara Üniversitesi’nin öncesinde -Cumhuriyet’in başkentinde onun kuruluş felsefesine de ilmi zemini oluşturacak- Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi’ni 1935’te kurması ve hatta fakültenin açış dersinin dilbilim olması; başta tarih ve coğrafya olmak üzere Türkçeyi anlamlandıran ve Türkçe ile işlevi zenginleşen sosyal bilimleri Türkçe ile bütünlüklü olarak araştırma iradesinin bir bilge devlet adamındaki üstün nitelikli tezahürü olarak değerlendirilebilir.

Dil bilincini aydın kimliğinin gereği olarak değerlendirdiğimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün *“...çeşitli konularla ilgili söylenmiş birçok nutuğu vardır. Bunların bir kısmı ‘Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri’ adıyla kitap haline de getirilmiştir. Ancak, Mustafa Kemal Paşa’nın, 15-20 Ekim 1927’de, CHP’nin kongresinde söylediği nutuğu diğerlerinden daha farklı ve etkili olmuştur. Bir kitap haline de getirilen bu nutuk, söyleyiş süresinin uzunluğu, içeriği ve yarattığı etki itibarıyla Türk eğitimi ve siyasetinde özel bir yere sahiptir* (Uzun, 2005: VI).” Bu doğrultuda tarih alanındaki Nutuk üzerine yazılmış bir doktora tezinden alıntılan ifadede de yer aldığı üzere çalışmamızda Türkçe eğitimi odaklı olarak tarihsel devamlılık bağlamında incelenen metinlerden birisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün toplam 36 saat 33 dakika süren nutkunun yazılı metninden oluşmaktadır. Nutuk, bizzat Gazi tarafından kürsüde okunmuş olmakla birlikte basılı metnin sonunda yer alan belgeleri Atatürk, kongre kâtabi Ruşen Eşref Ünaydın’a vererek ricasıyla kendisine okutmuştur. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ten sonra Türk Dili alanındaki öncü çalışmaları ile tanınan ve Erzurum temsilcisi olan Necip Asım Yazıksız kürsüye çıkarak Nutuk’u içeriği itibarıyla delegelerin takdirine sunmuş ve sonuç olarak oy birliği ile imza altına alınarak kabul edilmiştir. Nutuk metni üzerinde son düzeltmeler Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından Ankara’da (Çankaya’daki çalışma odasında) ve İstanbul’da (Dolmabahçe Sarayı’nda) yapılmıştır. 1927 tarihli Türk Ocakları Heyeti Merkeziye Matbaası’nda gerçekleştirilen ilk basımı üzerinde yayın hakkının Türk Tayyare Cemiyeti’nde olduğu belirtilmiştir. Büyük boy iki ciltlik (İlk cildi 545, ikinci cildi ise 305 sayfadır.) baskısı Türk Tarih Kurumu tarafından kutu içerisinde tıpkı basımla 2016 yılında yayımlanırken Prof. Dr. Enes Şahin’in hazırlamış olduğu 230 sayfalık ‘Nutuk Genel Dizin’ başlıklı üçüncü cilt de eklenmiştir. Belirtilen yayım, çalışmanın ana kaynağını oluşturmaktadır.

Yöntem

Çalışmanın içerik analizi özelliğinde dilbilimin yorumlayıcı bir alt dalı olan söylem çözümlemesine dayanması ve metinlerin de anlamlandırılma süreçlerine dayalı olarak çalışmada, nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. *“Bireylerin oluşturdukları anlamları inceleyerek alana özgü açıklama ya da teori geliştirme süreci* (Saban ve Ersoy, 2019: 5)” olarak tanımlanabilen nitel araştırmalarla pozitivist nicel araştırma paradigmasının karşısında, gerçekliği yorumlama edimi sonrasında inşa eden nitel araştırma yöntemleri ile, çağdaş söylem çözümlemesinin diyalektik ilkeleri, belirtilen nitelikleri itibarıyla örtüşmektedir. Söylem çözümlemesi başlığını taşıyan ilk yazı 1952’de Zellig Harris tarafından İngiltere’de yazılmıştır (Kocaman, 2009). Harris’e kadar söyleme doğrudan değinmeyen ama söylem

üzerinde çalışan ve çalışmalarıyla söylem çözümlemesinin temelini oluşturan dilbilimcilerin çalışmaları, bir anlamda bilimsel tekâmül sürecini olgunlaştırmıştır. Söylem çalışmalarının temeli sözbilime (retorik) dayanmış olmakla birlikte başlangıçta sözbilimin etkisiyle, sadece sözlü dil çalışmalarıyla sınırlı kalmış, ilerleyen süreçte sözlü ve yazılı dilin tamamını kapsayan bir özellikte icra edilmiştir. Özellikle içeriğine dayalı toplumsal ilişkiler ağının tahlili ve felsefî arka planı itibarıyla söylem çalışmaları, dilden yola çıkarak dilin ötesine geçmeyi amaçlayan çalışmalar olarak değerlendirilebilmektedir (Kocaman, 1998). Günümüz söylem çözümlemelerinin en önemli özelliği, bağlamın yani dil birimini kuşatan dil içi ve dil dışı birimlerin dikkate alınmasıdır. Zira dil kullanımı; sadece dilbilimin (daha ziyade dilbilgisinin) geleneksel birimleri ile (cümle, paragraf, metin gibi) sınırlı değildir; hayatın sosyal, siyasi, kültürel ve ekonomik yönleriyle de ilişkilidir. Bu bağlamda dil incelemelerinin bu çok yönlü bağlamı göz ardı etmesi, zengin işlevsel yapının göz ardı edilmesine sebep olacak sığılıklara ve kolektif bellekte anlamlandırma yetisinin kaybına neden olabilecektir ki bu vahim sonuç dilbilimin ortaya çıkış amaçlarının tam tersi özelliktedir. Bu gerekçeler doğrultusunda, söylem çözümlemesinde, başta felsefe olmak üzere farklı bilimsel disiplinlerin sunduğu verilerden yararlanılmaktadır. Böylece dil, derinlikli ve çok boyutlu anlamına dayalı olarak kazanmış olduğu işlevsel özellikleri itibarıyla değerlendirilmektedir. Çalışma evrenine karşılık gelen Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk adlı eseri ise, 1927'deki icrayı esas alarak birinci kaynak olarak Türk Tarih Kurumu Yayınları bünyesinde basılmış olan Nutuk (Gazi Mustafa Kemal, 2016, Nutuk -tıpkıbasım, Türk Tarih Kurumu Yayınları) adlı eser ile kontrol amaçlı ikinci başvuru kaynağı olarak da sadeleştirilmemiş ve aslî söylem özelliklerini muhafaza eden yeni harfli (olası okuma farklılıkları ile yöntemsel bir eleştiri almamak adına) titiz baskıya (dile müdahale edilmemiş olması, baskı hatalarının olmaması, son bölümdeki belgelerin takdimindeki aynılık gibi nedenlerle) sahip oluşu gerekçesiyle Yapı Kredi Yayınları bünyesindeki güncel baskısı üzerinden alıntılanmıştır (Gazi Mustafa Kemal, Nutuk Gazi Mustafa Kemal Tarafından, 1927, Yapı Kredi Yayınları, 2021). Türkçe eğitiminin Türk devlet geleneği içerisindeki kurumsal kimliğini ortaya koyabilmek adına dil, kültür ve eğitim bağlamında disiplinlerarası özellikte söylem çözümlemesine yönelik incelemeye tâbi tutulan dil birlikleri tıpkı basımları üzerinden kontrol edilmek kaydıyla belirtilen kaynaklara dayanmaktadır. Michel Foucault, söylem ile toplumsal gerçeklik arasında sıkı ilişki olduğunu ve söylemi, toplumsal gerçekliğin düzenlenmiş sözceleri olarak inşa bağlamı özelliği ile değerlendirmiştir. *"Foucault'a göre söylem, yalnızca dilsel biçimlerin birlikteliği değil, belli bir bağlamda oluşmuş düşünce, davranış, tutum gibi olguların dilsel olarak çerçeveslendiği bir yapıdır.* (Büyükkantarcioglu, 2006: 119)." Foucault, söylem ile toplumsal dokunun ayrıştırılamaz olduğunu belirterek söylemi toplumsal ve tarihsel bağlam içinde işlevsel boyutuyla ele alarak felsefî temeller üzerine bir çözümlemeye tâbi tutmaktadır.

Bilim dünyasında, yapısalcılık sonrasında, dilbilim başta olmak üzere yorumlayıcı bilimsel disiplinlerin kavşak noktasında bulunan söylem kavram alanı gelişimini de postyapısal bağlamda sergilemiştir. *"Söylem sözcüğünün bugünkü yüklemeleri genelde postmodern düşünürlerin özellikle de Michel Foucault'un tanımlaması ve kullanımıyla yeni bir boyut kazanmıştır. (...) Foucault'tan önce söylem sözcüğünü modernist anlamda kullanan belli başlı yazın eleştirmenleri arasında Mikahail Bakhtin ile Roman Jacobson'u görürüz. (...) Roman Jacobson söylem sözcüğünü, iletişim olgusunu parçası olarak gördüğü tüm anlatım ya da aktarım dizgelerini kapsayıcı bir kavram içinde kullanır. (...) Jacobson böylece söylemi iletişime özgü tüm anlatım dillerini kapsayabilen, dahası bunların dışında kalan olguları da içerebilen bir düşünce aktarım biçimi olarak ele alır. Bu tanımla söylem Mikhail Bakhtin'in yazısında da görüldüğü gibi en genel anlamıyla heterojen bir dil olarak ele alınır ve tarihsel ve sosyo-kültürel sorunlardan bağımsız bir biçimde incelenir. Bugün Batı düşüncesinde söylem sözcüğünü Foucault'nun getirdiği yüklemelerden bağımsız olarak ele almak mümkün değildir."* (Kocaman, 2003: 48-49). İnsandan ya da toplumdan çok insanlık kavramının aydınlanmasında ve gelişmesinde başat figür olan bilgi, kuramlarından faydalanılan Fransız düşünür Michel Foucault öncülüğünde öncelikle felsefe sahnesinde olmak üzere tüm alt bilgi evrenlerinde iktidar alanı bağlamındaki işlevi ile konumlandırılmıştır. Bu doğrultuda, çalışma evreninin tâbi tutulduğu söylem çözümlemesi; dilbilimin alt dalı bağlamında değerlendirilmiş olup söylemi, güç mücadelelerinin bağlamı olarak birey, toplum ve tarihin kesişiminde konumlandırılan Michel Foucault'un çağdaş söylem çözümlemesi kuramı doğrultusunda işletilmiştir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bulgular

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Söylev’inde, devlet geleneği bütünlüğündeki kurumsal kimliğinin, Türk milletinin kurmuş olduğu farklı yönetim dairelerindeki devamlılığı ve kurucu iradenin bilgeliği ve alplığı ile öne çıkan karakteristik özelliği, nihayetinde de adalet üzerine inşa edilmek istenen medeniyet tasavvurunun, Türkçe ile inşa edilecek olan değerler eğitiminin de temelini oluşturduğu açıklıkla görülebilmektedir. Yabancı unsurların telkin ve teklifi karşısında millîlik temelli tefekkür, strateji ve gayret (amel, icra) ilkesi Gazi’nin Söylev’inde de sıklıkla ifade edilmiş ve hatta, tartışmalarda dahi üzerinde uzlaşılan temel ilke olarak sunulmuştur. “*Kongrenin hitamından iki üç gün evvel diğer bir münakaşa da mevzu-ı bahis olmaya başlamıştı. Bazı samimi arkadaşlarım, benim Heyet-i Temsiliye’ye dahil olarak aleni faaliyetlerimi mahzurlu görüyorlardı. Mütâaları şu noktada hülâsa edilebilir: ‘Millî teşebbüsât ve faaliyetlerin bütün manasıyla milletten doğduğunu, hakikaten millî olduğunu göstermek lazımdır. (...) Bu mütâlaata ne dereceye kadar isabet olup olmadığını araştırarak değilim. Yalnız benim de bu müâlaata muhalif olan mütâalarımı istinad ettirdiğim noktalardan bazısını tadad edeyim: Evvela ben, behemahal kongreye dahil olmalı ve onu idâre etmeli idim. Çünkü, zaman geçirmeksizin, irâde-i millîyenin faaliyete geçirilmesini ve milletin bizzat fiilen ve müsellehan ittihâz-ı tedâbire başlamasını temin zaruretine kani idim* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 62-63).” Alıntılanan Söylev metninde açıklıkla analizildiği üzere fikirlerin tartışmaya açık oluşu, hür iradenin tefekkürünün millî temellere bağlı oluşu vurgulanmıştır. Belirlenen bu kadim kurguda güç ilişkilerinin “bilgi” ile inşası da değişmeyen bir söylem özelliği olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla iktidar özgür toplumsal öznenin kadim değerlerine dayalı bilgi evrenine tâbiyetle bir iktidar alanını, söylem aracılığı ile inşa etmektedir.

Türkçeden tavizin kimlikten, Türklükten ve onun değerlerini koruyan bağımsız ve millî devletten yoksunluk tehlikesine kapı aralanması anlamına geldiği savı, Atatürk’ün Söylev’inde kurucu dil politikası bağlamında işletilmiştir. Devletin en üst düzey yöneticisinin sahip olduğu bu yüksek bilinç düzeyine dayalı olarak, millî değerlerin savunularak devlet yapısının güçlü kılınacağı ilkesi Türkiye Cumhuriyeti’nin bânisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Nutuk adlı eserinde de üst söylem (metadiscourse) olarak tespit edilmiştir. Söylemin kapsayıcı anlam odağına karşılık gelen üst söylem (metadiscourse) bir anlamda nutuk sahibi ile hitap ettiği milletin iletişim önceliğini ve söylevlerin işlevsel çatısını oluşturmaktadır. Çalışmanın bu (bulgular) bölümünde tanıklanan alt işlevlerin kesişim kümesi ve çatısı, böylelikle belirlenmiştir.

Bilge Kağan ve Kök Tigin’in söylev metinlerinde Tanrısal kökenli kut göstergesi bir üstünlük aracı olarak sunulurken Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün söyleminde, epistemik bir erdem olarak üstünlük kurma amacından çok tartışmaya açık bir ikna aracı olarak tarihî bilgi formu sunulmuştur. Atatürk’ün söylemi, bu yönüyle bireysel mütevazılık vurgusuna (Belirtilen ‘bireysel mütevazılık’ sadece Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün şahsı için geçerli iken nutukta Türk milletinin özelliklerine dair söylemde tevazu unsuruna yer verilmemiştir.) yer veren ayırt edici özelliğe sahiptir. Gazi’nin, Söylev’in sonunda kullanmış olduğu; “*Muhterem efendiler, sizi günlerce işgal eden, uzun ve teferruatlı beyânatım, en nihayet mâzi olmuş bir devrin hikâyesidir. Bunda, milletim için ve müstakbel evlâdlarımız için dikkat ve teyakkuzu davet edebilecek bazı noktalar tebâruz ettirebilmiş isem, kendimi bahtiyar addedeceğim* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 754).” ifadesi savımızın dayanaklarından. Dolayısıyla tarihî bilgi ve değerler sistemine sahip olarak bir anlamda kökleri üzerine tutunabilmenin muhatabı olan Türk gençlerinin ve gelecekteki “evlatlarının” varoluşuna imkân sağlaması, belirtilen doğrultudaki eğitim niteliğinin hayatî işlevi olarak değerlendirilmelidir. Böylelikle tarihin, bilgi ve değer bağlamından birlikteliğine dayalı olarak sağlanan eğitim kazanımı, devletin kurucu iradesinin yaşatılması anlamına da gelmektedir. Bu bağlamda; Türkçenin, milletin ve onun inşa ettiği devletin ontolojik varlığının koşullayıcısından öte ve önce temeli olduğu vurgulanmaktadır. Bu temel, bilinç ile tabii bir kabule sahiptir. Gazi; “*Türkiye Devleti’nin resmî dili Türkçedir dediğimiz zaman bunu herkes anlar. Hükümetle*

muâmelât-ı resmîyede Türk dilinin câri olması lüzumunu herkes tabii bulur (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 613).” ifadeleri ile, bu konuda bir tereddüde yer olmadığını açıklıkla belirtmiştir. Böylelikle hem nutuklara konu oluşu hem de nutuklardaki edimsel dil birliktelikleri itibariyle, ancak Türkçe ile Türk milletinin ve devletinin işleyişinin sağlanabileceği kurucu metinde vurgulanmıştır.

İçeriği ve işlevi itibariyle de Nutuk’un söylem bağlamını oluşturan Türkçe ve tabii ki Türkçe eğitimi, millî lisan özelliği olarak içeriğin ve hedef kitle ile onların kazanımlarının bağlamını da millî kılma aracıdır. Dilin şuurlu ve etkin kullanımında, bilhassa Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde farklı tartışmalara, eğilimlere ve emperyal saldırılara açık hâle gelmiş Türkçeye verilen önem rahatlıkla algılanabilmektedir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Nutuk’ta kullanmış olduğu dil, bir anlamda Cumhuriyet’in Türkçe algısını ve Türkçeye yüklemiş olduğu işlevi tanıklamaktadır. Bu bağlamda Osmanlı Devleti’nin son yıllarında, bilhassa başkent ve medeniyet merkezi olan İstanbul’da olmak üzere, dili istila ederek yaygın kullanıma başlamış olan Fransızca kelimelere Nutuk’un söyleminde yer verilmemiştir. Bir anlamda güç mücadelesi savaş alanları ile sınırlandırılmamış, dil cephelerinde de devam etmiştir. Ancak dildeki cephe tespitinde, Türkçenin medeniyet tasavvuru ve birikimi de göz önünde bulundurulmuştur. Bu bağlamda, günümüzde anlaşılma düzeyinin düşük olduğu kelimeler ve kelime grupları (özellikle Farsça olmak üzere nadiren de Arapça terkipler), Türkçe dışındaki dillerden kod kopyalaması yoluyla oluşturulmaya devam ettirilmiştir. Nutuk’un söyleminde temsil ve tercih edilen dil kullanımında, dilin yaşayan/canlı bir yapıya sahip oluşu ilkesi etkindir. Çalışmada tespit edilen bu özelliği daha belirgin olarak tanımlayabilmek adına Nutuk’taki hiçbir alıntıya müdahale edilmemiştir. Böylelikle içerik ve işlev farklılıklarıyla birlikte, tüm alıntılar eserin diline ve Gazi’nin Türkçe ilkesine dair belirlenmiş tespiti doğrulamaktadır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün fikirlerinde önemli bir etkiye sahip olan Ziya Gökalp’ın ifadesiyle; “*Yerlerine yeni kelimeler kaim olduğu (konulduğu) için, müstehase (fossil) haline gelen eski Türkçe kelimeleri diriltmeğe çalışmamak* (Gökalp, 2014: 150).” ilkesine uygun bir anlayışın tezahürü olarak dönemini millî ilkeler dahilinde yansıtan Türkçenin bilinçli kullanımı, Nutuk’ta örneklendirilmiştir. Böylelikle, kimliğin inşa birleşenleri olarak dil ve kültür bütünlükle, işlevsel bir kullanım özelliği arz ederken söylem ile eylem tutarlılığı da sağlanmıştır.

Ziya Gökalp tarafından 2. Meşrutiyet’te ileri sürülmesine karşın ancak Cumhuriyet döneminde hayata geçirilme politikaları üretilen kültür ve eğitim bütünlüğünde, bu iki kavramın kesişimi millîlik idi. Hatta bu doğrultuda “Millî Eğitim” adlandırmasının ve kurumunun temeli de yine Ziya Gökalp tarafından atılmıştır. Türk millî kültürünün yaygınlaşması için eğitimin de millî değerler üzerine inşa edilmesi gerektiği, böylelikle birbiri ile çatışmayan kültür ve eğitim atmosferi içerisinde millî şahsiyet sahibi bireylerin toplumsal kalkınmayı, ülkenin ve milletin kalkınmasına dönüştürebileceği hedeflenmiştir. Bireyin, şahsiyeti ile millî kültür ve millî eğitim ile gelişmesi bir anlamda Türkiye Cumhuriyeti’nin karakteristik varlık amacını karşılamaktadır. Belirtilen karakteristik özellik Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün söyleminde, çalışma evrenine karşılık gelen Nutuk’ta, sıklıkla somutlanmıştır. Bunun yanı sıra Nutuk’ta aktarılan millî ülküye hizmet eden sorgulayıcı tartışmalar dahi belirtilen kültür ve eğitim ekosisteminin uygulaması bağlamında değerlendirilebilmektedir. Bilhassa Rauf Bey ile Yunus Nadi Bey arasındaki Cumhuriyet kavram alanına dair tartışmalar, belirtmiş olduğumuz nitelikteki söylem birimler işlevine sahiptir. Konuşmalar içerisinde özellikle Maarif Vekili Vasıf Bey’in (Vasıf Çınar), öğretmenleri münevver (aydın) şahsiyetler olduğu kadar, geleceğin münevverlerini yetiştirebilecek kudrette görmesine ilaveten, kendisinin de bir aydın sorumluluğu ile ülkenin tarihi ve haricî konularında dahi millî menfaatleri savunması, tespitimizin Millî Eğitim düşüncesinin ve bakanlığının her aşamasında tezahür ettiğini tanıklamaktadır. Belirtilen millî karakterin temeli olan devlet adının dahi Atatürk tarafından sıklıkla “*Türk Cumhuriyeti* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 754)” olarak ifade edilmesi yanında, farklı medeniyet dairelerine dair dışlayıcı taassuptan kaçınılması salık verilmektedir. Bu durum, bir gayr-ı millîliğe uç vermeyecek bağlamda Nutuk’un söyleminde yer bulmuştur. Gazi’nin; “*Binâenaleyh biz her vasıttan, yalnız ve ancak bir nokta-i nazardan istifade ederiz. O nokta-i nazar şudur: Türk milletini medenî cihanda, lâyük olduğu mevkie is’âd etmek ve Türk Cumhuriyeti’ni sarsılmaz temelleri üzerinde her gün, daha ziyade takviye etmek... ve bunun için de istibdad fikrini öldürmek* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 754).” ifadesi, millî temeli de gelişim sürecindeki kaynakların niteliğini de açıklıkla betimlemektedir.

Türk nutuklarının ilk örnekleri olan Kök Tigin ve Bilge Kağan abidelerinde kağan olarak konumlanma 'Tanrı'dan oluş' edilgen formu ile başlatırken Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün söylevi "1335 (M. 1919) senesi Mayıs'ının on dokuzuncu günü Samsun'a çıktım." etken cümlesi ile başlamaktadır. Tam bu noktada ontolojik bir farklılık değerler sistemindeki köklü bir değişimi ya da farklılığı koştulamaktadır. Orhon nutuklarından farklı olarak Atatürk'ün nutkunda, kut gerekçesi olarak değerlendirilebilecek olan olumlulanmış varlık bağlamı artık ilahî değil iradî bir güçlü eyleme dayalı olarak insanîdir. Belirlenmiş insanî varlık koşulu da milleti ve devleti için inisiyatif alıp mücadeleye girişmiş/başlamış olmaktadır. Bu önemli paradigma değişimine rağmen, değerler eğitiminin temelinde yer alan etken bireyin mücadelesinin itici gücünün bireysel ya da kitlesel kazanımlar değil de millî menfaatler oluşu ise her üç söylevin de bin yılı aşkın süredir savunulagelmış ortak niteliğini karşılamaktadır. Millî mücadeleye, millet iradesine dayalı olarak başlama zorunluluğunun ana gerekçesi, Gazi'nin ifadesinde "milliyeti imha siyasetine karşı şuurlu bir mukavemet zarureti" söyleminde somutlanmıştır. Bu doğrultuda olumlulanan ferdî var oluş, millî iradeye hizmet eden tavrın gelişimi ile gerçekleşebilmektedir. Nitekim Gazi Mustafa Kemal Atatürk, öz hükmündeki amacını "*Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu esas ancak istiklâl-i tamma malikiyetle temin olunabilir* (Gazi Mustafa Kemal,2021: 16)." söylemi ile vurgulamış ve bu amacın Türkçe ile ayağa kaldırıp alışkın olduğu hürriyetine yeniden sahip olacak millî bir eğitim/kalkınma hamlesi ile gerçekleşebileceğini belirtmiştir.

Nutuk'ta Gazi Mustafa Kemal Atatürk, mücadelecî tavrını millî mücadele bağlamında işletmiştir. Bir anlamda, içeriği itibariyle dinleyenlere ve okurlara bağımsızlık yolundaki en önemli güçlerinden biri olan mücadele azminin devam ettirilmesi gerektiği ve ferdî amaçlar için değil millî ülkü uğruna kararlılıkla mücadele edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu söylem özelliği, bireysel hayattaki kaderciliği reddiye bağlamında değil de milletin ve devletin istiklali ve istikbali için adanmış olma karakter yapısı bağlamında değerlendirilebilir. Zira eserde 73 kez kullanılmış "mukadderat" sözcüğü devlet ve millet geleceği söz konusu olduğunda çaba, gayret, mücadele ve hatta uğruna varlığını adama sonrasında oluşabilmektedir. Aynı zamanda toplumsal dayanışma bağlamının millet kavram alanı içerisinde belirlendiği ifade edilebilir. Bu karakter yapısına dayalı eğitim formunun; bireyin kendisini maddeye, bir topluluğa ya da kitleye adanmasını değil de milletine ve devlete adama ilkesi ile gelişimin bitip tükenmez bir mücadele azmi sonrasında gerçekleşebileceğinin ancak bu kazanımın da "mukadderat" çizgisinde Allah'ın takdiri ile vuku bulacağı -benlik değil kibir karşıtı- ilkeyi inşa etmekte olduğunu belirtebiliriz. Belirtilen tespitimiz; günümüz eğitim sistemi içerisindeki yarışlarda, hedefleri bireysel kazanıma odaklayan ve millet ve devlet faydasını atlayarak küresel fayda ile bireysel çıkar ilkesini cazip kılan modernist anlayışın karşısında, millî ve tarihî eğitim paradigmasının varlığını açıklıkla ortaya koymaktadır.

Alplık, bilgelik, adaletlilik sac ayağı üzerine konumlanan ülkü insan, Gazi Mustafa Kemal'in Söylev'inde; atılganlığa temel olan cesareti, münevverliği ve adaleti inşa iradesine sahip oluşu ile betimlenmiştir. Metinde, sorgulayıp anlamlandırma özgünlüğü, bir anlamda ulaşıp korunması telkin edilen özgürlüğün öncülü ve hatta temeli olarak sunulmuştur. Bu doğrultuda Gazi, emperyalizm uzantısı cemiyetlerden bahsederken (örneğin İngiliz Muhipleri Cemiyeti) bunların (İngiliz Muhipleri Cemiyeti örneğinde asıl reisinin Rahip Frew olduğu da Nutuk'ta belirtmiştir.) asıl amacının yine kullanmış oldukları dilden hareketle anlaşılabilceğini, o yüzden tam bağımsızlık için şuurlu bir millete, millî şuurlu için de tarih ve kültür köklerinin bilincinde Türkçeyi iyi kullanıp tefekkür edebilen bir nesle ihtiyaç duyulduğu ifade etmektedir. Bir anlamda, sadece dil verisinin oluşum aşamasında değil iletişimsel dizgedeki alıcı görevinde de yüksek Türkçe bilincine ve yeterliliğine önem atfedilirken konuşma ve yazma temel becerileri karşısında, bütüncü özellikte dinleme ve okuma becerilerinin de önemi vurgulanmıştır. Bu yönüyle bilgiye dayalı sorgulama üzerine, "anlama" odaklı olarak dilin dört temel becerisini etkin kullandırmayı amaçlayan bir eğitim olmadan hür tefekkürün ve akabinde hür devletin elde edilemeyeceği belirtilmiştir. Böylelikle Nutuk'ta, belirtilen özellikte anlamlandırılan millet, bağımsızlığa giden yolun zorunlu aşamasıdır ki, millî eğitimle inşa olan bu aşamanın sağlamlığı, bir anlamda milletin ve devletin hürriyetinin temelini oluşturmaktadır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk'taki bildiriminde 16 kez kullanmış olduğu "bence" sözcüğü (Uzun, 2005) sunulan bilginin özneliğini belirtmenin ötesinde farklı bir öğretisel söylem

işlevine de sahiptir. Bir anlamda, muhataplarının da kişisel değerlendirmede bulunup kanaat edinmeleri yönündeki bu örnek; ferdi yetkinliklere dayalı sorgulayıcı tavırlarla millî birlik, bütünlük ve kalkınmanın şahsiyeti yok saymayı bilakis üzerine inşa edilmesi gerekliliğini sembolize etmektedir. Dolayısıyla Nutuk'un söyleminde, tarihî ve millî köklere dayalı bağımsızlık mücadelesinin stratejik öğretisi; bireyi yok saymadan, öğrenim ve kazanım farklılıklarını makul gören bir millî kalkınma anlayışı ile inşa etme amacı somutlanmıştır. Askeriye gibi katı disiplin ve kurallar sisteminin binlerce yıldır yaşatıldığı ortamda dahi, şahsiyetin gereği inisiyatif kullanma becerisi, Nutuk'un söyleminde zarurî ve asgarî bir erdem olarak değerlendirilmiştir. Örneğin Elâzığ Alay Komutanı İlyas Bey'i tereddüte düşürüp 13. Kolordu Komutanlığı'ndan -içerisinde bulunulan durumun aciliyetine rağmen- direktif beklenmesi üzerine Gazi'nin öncelikle Kolordu Komutanı'na olmak üzere gönderdiği cevaplar belirtilen bağlamda işlevseldir (Bakınız; Gazi Mustafa Kemal 2021: 108). Bu cevapların içeriği; toplumda, liyakat üzerine bir konuma ulaşmış kişilerin niteliklerinin gereği olarak öncülük yapmalarının ve inisiyatif almalarının, şahsiyet gelişiminin ve millî sorumluluğun olumlu bir göstergesi oluşu bağlamında alımlanabilecek söylem niteliğindedir. Dolayısıyla, belirtilen çözümle bir anlamda nutuk ile tebliği gerçekleştirilen millî kalkınma ve özgürlüğün tekamülü hamlesinin, özgür bireyler üzerine var olabileceği, kişisel özgürlüğün göz ardı edilmesiyle millî ve kurumsal özgürlüğün sağlanamayacağı kurucu eğitim ilkesi Nutuk'un söyleminde somutlanmıştır. Bir anlamda eğitim, eserin genelindeki söylem tutarlılığının buradaki yansıması olarak kitleleştirmeyi reddeden, ferdiyetçilik ve şahsiyetçiliği öne çıkaran ve nihayetinde, millî bağımsızlığın bireyin özgürlüğünü ortadan kaldırmak şöyle dursun, bizzat onun üzerine inşa edildiği bir kurumsal devlet felsefesini yansıtmaktadır.

Nutuk'ta hürriyetini millî kimliği üzerine inşa etmiş bireylerin varlığını amaçlayan söylem, oluşturucusuyla somutlanmaktadır. İletişimsel etkinlik, öğretici ile öğretici bütünlüğü ve uyumu bağlamında, eleştirel okuma ve sorgulama ilkeleri özelinde de görülebilmektedir. Eserin başında, bir anlamda bağımsızlık mücadelesine girme kararının ve usulünün belirlenmesi gibi ana kararların alınmasında eleştirel okuma ve sorgulama ilkelerinin kullanımı; bu yöntemlerin işletiminden öte, hayatî konularda dahi kullanılması, terk edilmemesi gereken bir ilke olarak konumlandığı yönünde yorumlanabilir. Gazi'nin Nutuk'taki; *"Şimdi, Efendiler, müsaade buyurursanız, size bir soruyorum. Bu vaziyet ve şerâit karşısında halâs için nasıl bir karar vârid-i hâtır olabilirdi? (...) Efendiler, ben bu kararların hiçbirinde isabet görmedim. Çünkü bu kararların istinâd ettiği bütün deliller ve mantıklar çürüktü, esassız idi* (Gazi Mustafa Kemal,2021:15)." beyanı, savımızın başlıca dayanaklarından. Böylelikle, ülkü bireyin hür iradesiyle analitik düşünme, eleştirel okuma ve sorgulama yoluyla bilgi ve değer kazanımı Nutuk'ta bir kez daha metnin oluşturucunda da somutlanmış kazanım hedefi olarak tespit edilmiştir. Nitekim bireysel özgünlükler olmadan bireysel özgürlüğün olamayacağı, belirtilen bireysel özgürlüklerin de varlığını, gelişime dayalı millî özgürlüğün kalıcı sistemi ile devam ettirebileceğine dair vurgu; Nutuk'ta 128 kez işletilen cumhuriyet sözcüğü ile de karşılanmıştır. Cumhuriyet bir devletin yönetim sistemi olarak sunulurken, bu sistemin toplumun her kesiminde ve hatta toplumlara oluşturan değil de inşa eden nitelikteki bireylerin düşünce sisteminde de var olmak durumundadır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, millet iradesinin tecelligâhı addettiği millî meclisin boyunduruk altına alınamaz oluşuna da vurgu yaptığı; *"Hükümetin meclise hâkim olması emr-i murakabeyi işgal edeceğinden, böyle bir hâlin hudûsu halinde, ihlâs-ı vatan namına mukarrerât-ı sâlime ittihâz edilemeyeceği ve bi'n-netice âmâl-i milliyenin husûl bulamayacağı âşikârdır* (Gazi Mustafa Kemal,2021:342)." söylemi, belirlemiş olduğumuz özgürlüğün bütüncül formu ve iradesine dair özellikleri somutlamaktadır. Bu tespitimizin koşutunda, Türkçe odaklı kültür ve eğitim ilkesinin Nutuk'ta -tarihî seyri içerisinde- belirlenen yönü ile önemli bir paradigmatic değişim gösterdiğini ileri sürebiliriz. Bireyin özgür ve özgün gelişiminin millî temsilin temel nitelikleri arasında sunulması, gelişimin ana bağlamı olan eğitim ekosisteminin de sorugulayıcı, özgünlüklerin önünü açıp geliştiren ve bu özgünlükleri birliktelik içerisinde kalkınma dinamiği kılan yapısına uç vermektedir. Hatta erk sahibi olarak Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün farklı görüşleri sindirmesi, baskılaması, yok sayması bir tarafa onlara muhalefet ettiğini belirterek gerekçelerini sunması, belirtmiş olduğumuz özgürlükçü ve akılcı bilgi paylaşım bağlamını somutlamaktadır. Dolayısıyla salt bir yönetim sisteminin izahı ve onaylatılması sığılı Nutuk'ta söz konusu değildir. Aksine özgür özne, iradesine dayalı olarak bilgi formuna binaen bu tercihi cesaret ve kararlılıkla gösterebilmektedir. Cesaret kavram alanı, Nutuk'un söyleminde,

özgürlüğün önemli bir tamamlayıcısı olarak yer almaktadır. Özgürlüğün kazanılması için gerekli olan cesaret, geliştirilmesi ve korunması süreçlerinde de içerisinde bulunulan durumda asla terk edilmemesi gereken bir “değer” olarak işlenmiştir. Belirtilen değere yönelik kazanımın elde edilmesinde, yöntem olarak değillemesi de kullanılmış, böylelikle korku iklimine dair reddiye de Nutuk’un söyleminde yer bulmuştur. Cesur olunması gerektiğinin idealize edilmiş örnekleri, Nutuk’ta kurgusal (fictional) özellik arz etmez. Başta bizzat söylem oluşturucusu olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün şahsında olmak üzere gerçek hayattan özneler ve onların edimleri ile tanıklanıp temsili özellik kazanmış değerler, Nutuk’un hedef kitlesine etkinlikle sunulmuştur. Bir anlamda Orhon Abideleri’nde alplık kavram alanı içerisindeki değer, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün söyleminde cesaret bağlamında korunmuş ve alp karakterinin gerçek hayattaki temsili, Nutuk’ta da oluşturucusu olan Atatürk ile vücut bularak bir anlamda örnek ve hatta rol model/ülkü özne olarak söylemde somutlanmıştır.

Analitik düşünme, eleştirel okuma ve sorgulama üzerine bireyin ulaşacağı bilgi ve değer kazanımlarının tarihî, coğrafi ve fikrî bağlamı Nutuk’ta işletilmiştir. Belirtilen bağlamın kapsamı ve alt birleşenlerin işlevi günümüz eğitim modellerinden yapılandırmacı yaklaşım uygulamaları ile örtüşen bir özellik arz etmektedir. Nitekim *“Yapılandırıcı dil yaklaşımı, davranış değiştirmeye değil beceri geliştirmeye ağırlık vermektedir. Davranış, bir uyarıcıya verilen tepkidir. Oysa beceri, bilgilerin bilinçli olarak uygulamaya aktarılmasıdır (Güneş,2009:8).”* ve Gazi’nin Nutuk’unda da beceri gelişimi olmaksızın bir davranış kazanımı amaçlanmamaktadır. Bunun yanında, becerilere dayalı olarak amaçlanan bilişsel gelişimde temel unsur -yapılandırmacı yaklaşım bağlamında- dil gelişimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Nutuk’ta, tüm dilsel becerilerin temelinde sunulan anlama ve ifade edebilme (anlatma) becerilerinin konumlanması ile de somutlandığı üzere dil gelişimi, bilişsel gelişim göstergesi işlevinde olup anlama becerisinin gelişimi öncelikli kazanım olarak yer almaktadır. Zira Nutuk’un söyleminde dil salt dinleme, konuşma, yazma, okuma aracı olarak değil, daha ziyade -öncelikle- eleştirel düşünme, sorgulama, muhakeme etme, karşılaştırma, ilişkilendirme, analiz ve sentez aracı olarak konumlanmıştır ki, bu öncelikli işlevler günümüz dil öğretim yöntemlerinden yapılandırmacı yaklaşımın da dilsel konumlandırması ile örtüşmektedir. Nihayetinde de belirtilen yöntemsel altyapıya sahip kazanımlara ulaştırılması hedeflenen sınırlı bir eğitim hedef kitlesi söz konusu değildir. Nutuk bu yönüyle, seçkin ya da herhangi bir zümre eğitimi hedeflemeyip topyekûn Türk milletini, hedeflenen kazanımlara yönlendirme amacını taşımaktadır. Alışlageldik, kanıksanmış ve hatta dogmalaşarak milletin istiklâli önünde engel olmuş yaygın kabullerin eleştirildiği bölümde Gazi; *“Hâlîfe ve pâdişahsız halâsın manasını anlamak istidadında değil (...) Diğer bir mühim noktayı da ifade etmek lâzımdır. Çare-i halâs ararken İngiltere, Fransa, İtalya gibi düvel-i muazzamayı gücendirmemek esas gibi telâkki olunmakta idi (...) Bu zihniyette olan yalnız avam değildi. Bilhassa havâs denilen insanlar böyle düşünüyordu (Gazi Mustafa Kemal,2021:14-15).”* söylemi ile tespitimizi açıklıkla dayandırmaktadır. Ayrıca alıntılanan son ifadesi; bireysel hürriyetten bağımsız millî hürriyetin var olamayacağına ve millî temelden bağımsız devletin düşünülemediğine koşut olarak avam-havas ayrılığına “havâs denilen insanlar” dışlayıcı tanımlamasıyla eleştiri getirerek millettten kopuk, ayrı bir aydın konumlamasının da kabul edilemeyeceği bir sosyo-kültürel ekosistemi ifade etmektedir.

Nutuk’un söyleminde, dil verilerinin yaygınlık ya da kurumsallaşma süreçleri kazanmış olmalarının yanında, anlam ve işlev odaklı sorgulanma gerekliliği de yaşam boyu eğitimin koşullayıcısı olarak sunulmuştur. Bu ilke ile, aşırı şüpheciliği değil, gerçek anlamdaki kalkınmanın adlandırma ve eylem bütünlüğüne dayanmasını sağlayan sorgulama ve eleştirel düşünme becerisinin önemi vurgulanmaktadır. Özellikle hayatın her alanında varlık gösteren güç ilişkileri ve iktidar alanlarına dair adlandırma ve eylem bütünlüğünün sorgulayıcı konumlamaları, Nutuk’un söyleminde stratejik öneme sahiptir. *“Cumhuriyet kelimesini telaffuzdan dahi içtinap edenlerin, Cumhuriyet’i, doğduğu gün, boğmak isteyenlerin, teşkil ettikleri fırkaya ‘Cumhuriyet’ ve hem de ‘Terakkiperver Cumhuriyet’ unvanını vermeleri, nasıl ciddî ve ne dereceye kadar samimî telâkki olunabilir (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 748)?”* ifadesiyle, Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından açıklıkla belirtilen adlandırmanın eylem bütünlüğü üzerine ikame edilmesi gerekliliği sorgulayıcı tavrına ilaveten, müteakiben bir algılama tehlikesine de dikkat çekilmektedir. Halkın özellikle hayatın her alanında var olan iktidar alanlarını ve onların kurumsal/siyasal temsilcilerini, salt duygu merkezli değerlendirmeleri idrakin yanlılığına toplumun zararına yol açacak, tehlikeli bir yöntem olarak sunulmuştur. Ancak eğitim merkezli gelişimin duygusal

desteği olumsuzlanmamaktadır. Sadece duygularla anlamlandırma tehlikesi karşısında, kitlelerin ve dahi Türk milletinin yönlendirmelere açık oluşunun tehlikeli sonuçları ifade edilerek anlamlandırmada, eleştiri odaklı bilişsel sürecin de duygularla birlikte işletilmesi gerekliliği Nutuk'un söyleminde tarihsel somut dayanakları ile birlikte yer almıştır. *“Cumhuriyetçi ve terakkiperver olduklarını zannettirmek isteyenlerin, aynı bayrakla ortaya atılmaları, dinî taassubu gâleyâna getirerek milleti, Cumhuriyet'in, terakki ve teceddüdün tamamen aleyhine teşvik etmek değil miydi?”* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 749). Alıntılanan söylemde somutlandığı üzere, gelişim hedeflerine salt duygu merkezli katılımın alımlayıcılığı ve gelişimi engellemesi yanında, hedeflenen gelişimin tam tersine sürüklenmesi dahi kaçınılmaz bir tehlike olarak sunulmaktadır. Bu doğrultuda bilhassa değerler eğitimi odaklı gelişim hedeflerinin de bilişsel bir süreçle, sorgulayıcı tavır sonrasında idrak ve alımlama hedeflerinin olması ve hatta bunun alışkanlık hâline getirilmesinin, sağlam bir zemin üzerinde, hedefler doğrultusunda gelişim ve yenileşmeyi (terakki ve teceddüd) doğuracağı, bir eğitim ilkesi olarak sunulmuştur.

Eserde, adalet üzerine, hür ve müreffeh geleceğin gerçekleşme öncülü olarak sunulan eğitim faaliyetlerinin Türkçe ile birlik içerisinde kılınan milletin kurumsal dayanağı ve çatısı olan devlet kurumu altında geçerlilik kazanabileceği, bu çatının alt etnik ya da dinî unsurlara ayrıcalık tanınmasının millî felakete yol açacağı örnekler üzerinden anlatılmıştır. Uyarı işlevli bilgi formunun değerler sistemi bütünlüğünde özümşenerek davranış formuna yansıtma iradesi göstermesi beklenen muhatap, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün söyleminde Türk milletidir. Nutuk'ta, uyarıya gerekçe olan ayrıştırma ve kışkırtma faaliyetlerinin yabancı güçlerce gerçekleştirildiği örnekler, bir anlamda bu mihrakları dışarıda tutmayı zorunlu kılan millî kenetlenmenin hayatî önemine yapılan vurgu işlevindedir. Ancak kenetlenenlerin de bilişsel gelişimi, milletin niteliğinin gelişmiş olması, yine hazırcılıktan uzak öğrenme formunun tatbiki ile mümkün olmakta ve hazır bilgilerin kabulünün millî kimliği zaafiyete uğratacak bir tehlike kaynağı olduğu belirtilmektedir. Örneğin; *“Mister Noel isminde bir İngiliz binbaşısı Bedirhânilerden Kamrân, Celâdet ve Cemil Beylerle beraber maiyetinde on beş kadar Kürt atlısı olduğu halde Malatya'ya kadar gelmiş ve Mutasarrıf Bedirhani Halil Bey tarafından istikbal edilmişlerdir. Harput Valisi de zâhiren bir posta hırsızını takip bahanesiyle otomobille Malatya'ya gelmiştir. Bu maksatla bunlara Hısnımansur'daki müfreze de verilmiştir. Maksatlarının Kürtleri, Kürdistan teşkili vaatiyle aleyhimize ve bize karşı su-i kast icrasına sevk etmek olduğu anlaşılmalı ve mukabil tedâbire de tevessül edilmiştir. Mesela valiyi ve diğerlerini tevkif ettirmek istiyoruz. Malatya mutasarrıfı da Kürt aşâirini Malatya'ya davet etmiştir. Bu vaziyet üzerine 13. Kolordu mıntıkasında faaliyete girdik. İcap eden tedâbir ittihâz edilmiştir. Yarın akşam sevk edilen bir müfreze-i askeriyeye erbâb-ı fesâdı tenkil edecektir* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 105).” ifadesi, salt askerî ya da idarî bir tahkikatın paylaşımı olarak değerlendirilemez. Alıntılanan söylemle somutlandığı üzere, sorgulayıp iz sürerek ilişkilendirme ve nihayetinde çözümlenme eylem örneği üzerinden bir anlamda hayatî bilgiye ulaşabilme yöntemi olarak da sunulmuştur. Buna benzer vakaları, bir vukuatı aktarmak ya da gerekçelendirmek amacıyla değil de farklı zihniyet paradigmasını ortaya koyup eylemin ardındaki asıl güç merkezi olan düşünce sistemini deşifre etmek amacıyla paylaşan Atatürk, bu hususu açıklıkla; *“Bu küçük ve ehemmiyetsiz gibi görünen noktaları, o zamanki vaziyeti görüşte şâyân-ı dikkat telâkki ve zihniyet farkları gösterdiği için kayıt ve işaret ediyorum* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 107).” ifadesiyle de beyan etmiştir. Böylelikle, bir başka bilgi edinme ilkesi olarak olaylara değil, onları ortaya çıkararak düşünce sistemlerine odaklanılmasının gerekliliği Nutuk'un söyleminde somutlanmıştır. Bu kurucu temel üzerine; Türkçenin eğitiminde de biçimsel özelliklere değil onları ortaya çıkaran düşünce sistemine, Türk edebiyatının ve kültürünün eserlerini de yine biçimsel özellikleri ile değil, onları açığa çıkaran medeniyet dairesi ve irfan kodlarına dayalı olarak inceleyip öğretmenin gerekliliği temellendirilebilmektedir.

Günlük hayattaki kullanımdan farklı olarak dilbilimsel bağlamda yapı terimi; bütünü oluşturan parçaların birbirleri ile bütünlükle kurmuş oldukları ilişkiler evreni olarak tanımlanmaktadır. Ferdinand de Saussure'nin inşa ettiği yapısal bütünlük, günlük dildeki biçime karşılık gelen anlamlandırmanın aksine, dilbilim bağlamında, içeriğin bütünlüğünü, bütünü oluşturan parçaların birbiriyle ve bütünlükle kurmuş oldukları ilişkiler evrenini değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır (Akalin, 1993; Aksan, 1998; Aydemir, 2020). Nutuk hem bütüncül işlevi hem de içeriğini oluşturan birimlerin bütünlüğü ile çelişkisiz bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu özellik, oluşturucusunun metnin içeriğine ve kullanmış olduğu dile hâkimiyeti bağlamında değerlendirilebilir. Bir anlamda, muhatabına telkin edilen özelliklere hatip

de sahiptir. Söylem ve eylem tutarlılığı bütünlüğü arz eden bu husus, öğretici odaklı ideal eğitim bağlamının özelliklerinden bir diğeri olarak Nutuk'un söylem yapısında somutlanmıştır.

Nutuk'un söyleminde Türkçe eğitiminin Türk devlet geleneğindeki kurumsal kimliği bünyesinde dil, kültür ve eğitim odaklı gelişim hedefleri millî temeller üzerinde var olup gelişim hedefleri de millî özellik doğrultusundadır. 1039 işletim değerine sahip "millî" kelimesi, devletin olduğu kadar, toplumsal hayatın da temel ilkesi özelliğine sahiptir. Eserdeki millîliğin dayanağı; açıklıkla ifade edilip 56'sı belgelerde olmak toplam 127 kez kullanılmış "Türk" sözcüğünden hareketle, gayet tabiidir ki; Türklüktür. Türk sözcüğü devletin, milletle bütünlük arz eden ordunun ve vatanın olduğu kadar yine eserde 128 kez işletilmiş cumhuriyet sözcüğünün ve cumhuriyet rejimi bünyesindeki toplumsal yapının da vasfı olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda, Nutuk'ta, kaynağı da millî olan bilgilere dayalı hedeflenen gelecek kurgusunun ve bu kurguyu gerçekleştirecek toplum yapısının Türklük millî değeri üzerine inşa edildiği âşikârdır. Belirtilen söylem tespiti; tarihi, kültürü, formel ve informel eğitim sistemi, değerleri bağlamında Türkçe ile bir bütünlük arz etmektedir.

Bireylerin unvan özelliği taşıyan vasıfları artık bireysel bir sıfat özelliğinde değil toplumsal yapı içerisindeki konumlandırma ve değer ölçütü işlevine sahiptir. Kişi adıyla toplumsal bağlamı itibariyle unvanlaşmış bir adın kalıplaşan birlikteliği, söz diziminde unvan grubu başlığı altında değerlendirilmektedir. Bu bağlamda Nutuk'un söyleminde yer alan kişilerin unvan grupları içerisindeki unvan bildiren ifadeler, özneler dünyasındaki toplumsal yapı bağlamında önemli birer veri özelliğine sahiptir. Bu doğrultuda Nutuk'ta unvan grubu kullanımı içerisinde 'hanım' unvan adı ile oluşturulmuş kullanım (Halide Edip Hanım, Şevket Hanım) tespit edilmiştir. Bir kez de Sultan Vahdettin'in büyük kızı "Ulviye Sultan" unvan grubu kullanılmıştır. Erkeklerin unvan gurubu bağlamındaki işletimde en sık kullanılan on unvan adının, azalan sıklık değerlerine dayalı sıralı dizilimi aşağıda sunulmuştur:

1. ... Bey, 2. ... Paşa, 3. ... Efendi, 4. ... Ağa, 6. ... Han, 7. ... Çavuş, 8. ... Efe, 9. ... Kaptan, 10. ... Hazretleri.

İlk iki unvan adının (bey, paşa) kullanımı, Nutuk'taki toplam unvan adlarının %96'sına karşılık gelecek baskınlıktadır. İkincisi askerî bağlamda üst rütbe tanımlaması bildirirken bey unvan adı da paşada olduğu üzere şahsiyet vurgusunu barındırmaktadır. Salt belirtilen kullanım dahi askerî ya da sivil (ki sivil kullanımı karşılayan bey ifadesinin işletim oranı -yaklaşık %70- daha yüksektir) öznenin özgür, inisiyatif alan bir karakterde sunulmuş olması işlevinde önemli bir söylem özelliğini taşımaktadır. Tarihi kültür köklerine dayalı kullanılan 'han' unvan adının "Cengiz Han, İkinci Sultan Mehmet Han, Mehmet Han-ı Hamîs, Sultan Beşinci Mehmet Reşat Han, Sultan İkinci Abdülhamit Han" bağlamındaki kullanımları, güç mücadelesine dayalı kadim kültür evreninin devamlılığı ve değişimi bağlamında önemli bir gösterge özelliği taşımaktadır. Nihayetinde erkek ya da kadın, asker ya da sivil; Nutuk'taki tüm unvan adları, kendi bireysel karakterine dayalı olarak özgür birey olarak konumlandırıldığı bir toplum yapısını yansıtmaktadır.

Nutuk'ta söylemin etkinlik merkezi duygusal odaklı değil bilişsel odaklıdır. Bilginin söylem kavram alanı üzerindeki etkin işlevine -özellikle dilbilim ve felsefe disiplinleri içerisinde- yönelik kuramsal bilgiler, bu yönüyle Nutuk'ta somutlanmıştır. Bilginin rasyonel ya da geçerli kılınma işlevi, Nutuk'un içeriğinde en sık olarak somut belgelere dayandırılması ve hatta icra bağlamında bizzat bu belgelerin üçüncü şahıs tarafından okunması yöntemleri ile sağlanmıştır. Bir yazılı metin olarak Nutuk'ta ise vesikalar bölümü, çalışmada yararlandığımız ana kaynak olan tıpkıbasımında olduğu üzere ikinci cilt bünyesinde yayımlanmıştır. Dolayısıyla vesika, belge, tutanak altına alınmış geçerli ve kurumsal bilgi kaynağı olarak Nutuk'un söyleminde bir iktidar dayanağı işlevine sahiptir. İslamiyet öncesinde, İslamiyet dairesi bünyesindeki Türk medeniyeti süresince olduğu üzere Türkiye Cumhuriyeti bünyesindeki devlet iradesinin kurucu söyleminde de bilgi forumu bir insanın dünyadaki konumlanma bağlamında yönlendirici bir unsur olarak kullanılırken, ana işlevin eğitim bağlamındaki önemi tartışmasız çok değerlidir. Zira bilgi formunun Nutuk'taki kullanımına paralel olarak, buyurucu karakteristik yapısı bulunmayıp, hür düşünce ve irade ile aktarılmaktan öte, benimsetilen bir düşünce sistemi işlevi olumlulanmaktadır. Bu bağlamda alımlama, muhatabın ulaşması amaçlanan nihai bilişsel aşamasına karşılık gelmektedir. Felsefe Sözlüğü'nde; "*İletişim sürecinde bir bireyin kendisine iletilmek istenen mesajı alması, onu etkin bir biçimde yorumlayarak yeniden üretmesi eylemi* (Cevizci, 2005: 72)." ifadesi ile birinci karşılığı tanımlanmış olan alımlama bağlamı, Nutuk'un temel bilgi temelli kazanım

oluşturma yöntemini karşılamaktadır. Çalışmada uygulanan söylem çözümlemesi yönteminin münşisi Michel Foucault'un yaklaşımı doğrultusunda da kurgulanan bilginin, kuramsal içeriği uygulamaya çevirebilme noktasında kendisini özneye kabul ettirmesi gerekmektedir. Bu nedenle iktidarca kurgulanan ikna sürecinde bilgi, söylemle ve söylemde bu görevi yerine getirebilmektedir. Bu aşamada bilginin erkini güçlü kılabilmek için gerçeklik ölçütleri de yine söylemle birlikte hâkimiyetini kurmaktadır. Bilgi ister modern episteme özelliği taşıyın ister doksa özelliği taşıyın gönüllü kabule dayalı yayılımıyla Foucault için iktidarın gücünü önce var edebilmesinin, sonrasında da uygulayabilmesinin önemli söylemsel aracıdır (Aydemir, 2020). Söylem kavram alanının Nutuk'ta etkinlikle somutlanan bu niteliği bağlamında bilgi, güçte içkindir. Alımlama sürecine dayalı olarak uygulamalara karşılık gelen eylemler ise, Michel Foucault'un kuramında birer strateji ve taktik özelliğine sahiptir. Bu doğrultuda, Türkçe bağlamı kurucu iradenin başarısı sonucu süreç içerisinde güçlendirilmiş Türkiye Cumhuriyeti, bir anlamda Nutuk'un söyleminde tespit edilen ana gelişim yönteminin, usulünün de ispatlanmış başarısı bağlamında değerlendirilebilir. Nihayetinde güç mücadeleleri üzerinden varlık alanını oluşturan iktidar kavramı, fiziksel ya da maddî kuvvet üzerine değil bilgide için epistemik güç üzerine var olabilmektedir.

Nutuk'ta olumsuzlanan özne, bilinç görünümü olarak değerlendirilen irâdî davranışlarının niteliği üzerine konumlanmaktadır. Burada, biz merkezli toplumsal özne konumlamasının aslî belirleyicisi, duygu ve düşünce bütünlüğü içerisindeki bilinç tezahürüdür. Öznenin bilinç sahibi konumlanması üzerine ölkü birliğine dayalı olarak biz dairesinde değerlendirilecek niteliği olan millî his ve düşünce birlikteliği için, baştan dışlayıcı bir tavır geliştirilmeyip sorgulayıcılığa dayalı olarak şuur kazandıran süreç; henüz ailede başlayan ancak hiç bitmeyen eğitim, öğretim bağlamıdır. Bu doğrultuda millîlik üzerine inşa edilen biz merkezli özne konumlaması öteki karşısında yer almamakta, konumu tarihî geçmişinden şuur üzerine belirlemekleyen, olumsuzlanan konumlamalar ise biz merkezli millî özne kimliğine yönelik özelliklerine göre belirlenmektedir. Bir anlamda Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün söylemindeki özne, merkezin fikrî ve hissî bütünlüklü merkezidir. Gerek merkezî konumlama gerekse özneye dayalı diğer toplumsal ve siyasal konumlamaların hür iradeyle tespitindeki belirleyici olan bilgi formu, ön kabuller üzerine inşa edilmemiştir. Nitekim *"Nutuk'ta 820 kişinin ismi yer alırken, bunun sadece 71'inin gayrimüslim ve yabancı olması ve yine kendileriyle ilgili olumsuz yargıda bulunan 192 kişiden sadece 19'unun gayrimüslim ve yabancı olması"* (Uzun, 2005: 155) belirlenmiş kümülatif ön kabullerle konumlanan edilgen özneye reddiye özelliği arz etmektedir. Özgür öznenin olumlulanması ile örtüşen bu erdem ekosisteminde din ve köken farklılıkları ya da aidiyeti temel belirleyici olmazken, bu durumun olumlulan idraki de hür tefekkür ikliminde gelişebilmektedir. Bu doğrultuda olumlulanmaktan öte idealize edilen öznenin karakteristik özelliği, sorgulayıcı tavrına dayalı olarak mukaddesat atfedilen özelliklere dayalı olarak değil de duygu ve düşünce birlikteliğine dayalı insanî edimlere dayalı bir ölkü evren ve millî haslet paradigmasıdır. Atatürk'ün Nutuk'ta yer alan; *"Birtakım şeyhlerin, seyitlerin, çelebilerin, babaların, emirlerin arkasından sürüklenen ve falcılara, büyücülere, üfürükçülere, nüshacılar talih ve hayatlarını emniyet eden insanlardan mürekkep bir kütleye, medenî bir millet nazarıyla bakılabilir mi? Milletimizin hakikî mahiyetini, yanlış manada gösterebilen ve asırlarca göstermiş olan bu gibi anasır müessessat, yeni Türkiye Devleti'nde, Türkiye Cumhuriyeti'nde idâme edilmeli mi idi?"* (Gazi Mustafa Kemal, 2021: 754) söylemi de terakkinin önünde gördüğü dogmalaraşmaların, sorgulamaksızın kabul etme alışkanlığının ve nihayetinde özgürlükten, öznelikten feragatin yolunu açacak edilgen kitle yapısına karşı mücadele azminin gösterenidir. Bu doğrultuda terakki, gelişim atmosferinin eğitim bağlamını da tabii olarak kapsayan öncelikli kazanımlarından birisinin eleştirel düşünme yetisi ve alışkanlığı olduğunu, bu niteliklere haiz olmanın kurulan "Devlet" in de temelini oluşturduğu, aksinin ise günümüz terimiyle yığın (kitle -mass-) terimine karşılık gelen (Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ifadesiyle) kitle oluşumunu koşullayacağını belirtebiliriz.

Nutuk'taki iktidar alanını oluşturan anlamlandırma bağlamının adalet üzerine inşa edilen millî niteliği, bu ekosistemin evrensel tezahürü olan etik yönünü karşılamaktadır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün söyleminin etkin birleşenlerinden biri de etik kavram alanıdır. Fransızca kökenli etik kelimesiyle karşılanan kavram alanı Arapça kökenli ahlak ve Yunanca kökenli deontoloji ile de ilişkilendirilebilmektedir. Daha çok tıp etiğini karşılamak için kullanılan Yunanca deontoloji (δεοντολογία) kelimesi "ahlak" ifadesi ile karşılanmaktadır. Ahlak kelimesi ise, Türk Dil Kurumu'nun

Türkçe Sözlük adlı temel eserinde “1. Bir toplumun içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları, aktöre, sağıtöre 2. Huylar.” (Komisyon 2010: 54) ifadeleri ile tanımlanmaktadır. Aynı eserde etik kelimesi ise “1. Töre bilimi. 2. Çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması ve kaçınması gereken davranışlar bütünü. 3. Etik bilimi. 4. Ahlakî, ahlakla ilgili (Komisyon, 2010: 829).” ifadeleriyle tanımlanmıştır. Arapçada yaratmak anlamına gelen halaka fiilinden türetilmiş “hulk” un (iyi veya kötü huy) çokluk biçimi olan ahlak kelimesinin kullanımına, Türklerin İslamiyet’i kabul ettikleri dönemden sonra rastlanabilmektedir. Hatta İslâmî dönem Türk edebiyatının ilk eserlerinden sayılan ve bir ahlakî nasihat türü olarak değerlendirilen siyasetname türünün de ilk örneği, Kutadgu Bilig’de dahi ahlak kelimesi henüz geçmemektedir. Bu durum, bir anlamda ahlak kavram alanının Türk kültür evreninde güçlü bir karşılığı olması ve bunu karşılayan kelimenin ahlak kelimesi karşısında yerini koruması ile açıklanabilir. Türklerde, sosyal hayatta ve devlet geleneğinde çok güçlü bir yere sahip olan karşı ahlak kavram alanını millî kökler üzerine karşılayan öncül kelime, Eski Türkçe döneminden beri kullanılagelen törü (töre) kelimesidir. Örf, kanun, nizam anlamlarına gelen töre kelimesinin belirtilen eskicil formu, bu haliyle İslâmî dönem Türk medeniyet tasavvurunun önemli kaynaklarından Dîvânu Lügati’t-Türk ve Kutadgu Bilig’de dahi kullanılmaya devam etmiştir. İslamiyet öncesinde ve İslamiyet’in kabul edildiği ilk dönem eserlerinde tanımlanamayan ahlak kelimesinin sonraki yüzyıllardaki kullanımını kelimenin daha çok İslam kültür evrenli temelli bir kavram alanına sahip oluşuyla açıklanabilir. Bu gerekçeyle, ahlak kelimesinin Türklerin İslâmî değerler sistemini özgün yorum alanı olarak konumlanabilecek olan tasavvuf dairesindeki karşılığının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Tasavvuf dairesinde ahlak kelimesi “Hukuk, nefsin bir melekesi olup o sayede fiiller, düşünüp taşınmaya ihtiyaç göstermeden kolaylıkla meydana gelir. Biri güzel biri çirkin olmak üzere ahlak iki kısımdır. İlkine ahlak-ı hamide (örn. şükür, cömertlik, ihlas, tevazu), ikincisine ahlak-ı zemîme (örn. nankörlük, cimrilik, riya, kibir) denir. Tasavvuf kötü huylardan arınmak (tahalli), iyi huylarla bezenmektir (tehalli). Tasavvuf ahlaktır; ahlakça önde olan, tasavvufça da önde olur. İnsanın nitelikleri fiiller, huylar (ahlak), hallerdir. İnsan iradesiyle eylemde bulunur; huylar doğuştan gelir, ama çaba göstererek değişir; haller ise esas olarak insanın çabası dışında ona gelir.” (Uludağ, 2001: 30) ifadeleri ile tanımlanmaktadır. İradeyi gösteren çabanın yönlendiricisi, benimsenmiş ve “değer” atfedilmiş bilgi formudur.

Foucault’un söylem kurgusundaki bilgi kavram alanının işlevi ile uyumlu olarak, gücün işletim aracı olan bilgiyle varlık alanlarını inşa eden felsefî anlamdaki iktidar alanı için etik kavramı uzlaşmış bir tanımına töre (töre) kelimesi ile ulaşmış, ahlak ve etik ile olan gelişimini hukukî bağlamda kurumsallaştırmıştır. Nutuk’un söyleminde, bireyin ve toplumun millî gelişiminin hukuk bağlamında muhafaza altına alınması gerektiği ifade edilirken hukuk kavram alanının modernizmden yararlanmakla beraber belirtilen tarihî gelişim bütünlüğünü de dışlamamış olduğunu belirtebiliriz. Nutuk’un söylemi, bu özelliği ile Hilmi Ziya Ülken’in; “Ahlakî hedef olan cemiyeti olduğu kadar ahlakî fail olan insanı da aynı diyalektik tekâmül içerisinde mütalâa edebiliriz (Ülken, 2016: 11).” görüşünün Türk devletinin kurumsal bildirgesindeki somut dayanağını oluşturmaktadır. Belirtilen dayanağın Nutuk’un söylemindeki varlığı, işgal girişimini adanmışlıkla savmış Türk milletinin değerler sisteminin bâkiliği ve gelişim çizgisinin tebliği adına önemli bir motivasyon kaynağı da karşılamaktadır. “İster Arapça ‘ahlâk’, ister Batı dillerinden ‘ethik’ ve ‘moral’ kelimelerini alalım, ortada insan bilincine kendisini dayatmakta olan bir gerçekliğin olduğunu fark ederiz. Ahlâk farklı dillerde kendini sürekli bilince dayatan bir tezahürü seslendirir (Türer, 2017: 89).” Türkçede belirtilen seslendirmenin kadim kökleri, Nutuk’ta modernizmi de kapsayan bir söylem özelliği kazanırken bilim ve kültür kökleri üzerindeki kalkınma güzergâhı önünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ifadesiyle en önemli engel; “cehil, gaflet ve taassub” olarak sunulmuştur. Dolayısıyla kültür kökleri olarak sunulan bilgi formunun taassup ile dogmalaştırılması olumsuzlanarak cehalet ve gaflet ile mücadelenin eğitim üzerinden gerçekleşme bağlamı sıklıkla Nutuk’ta vurgulanmıştır. Üstelik bu söylem farklı güç alanlarına devşirilmemesi, yönlendirilmemesi adına millî vasfa sahip olan eğitim sistemi, sadece çağdaş bilimsel gelişimin değil işlevsel töre üzerine inşa edilerek ahlâkî ve etik değerlerin eğitimini de gerçekleştirecek yegâne kurum olarak sunulmuştur. Buradan hareketle Cumhuriyet’in hayatî damarlarından millî eğitimin niteliğine koşut olarak Türkçe eğitiminin de töre, ahlâk ve etik bağlamı bir kültür ve düşünce evreni içerisinde konumlanması tartışmasız bir niteliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Nutuk, kurucu devlet iradesinin karakteristik özelliklerini barındırırken bu özellikleri, inşa edilmek ve muhafaza edilerek geliştirilmek istenen toplum yapısından soyutlamamıştır. Bu yönüyle bir anlamda yenilenen ya da silkinen bir toplum yapısı ölkü olarak belirlenmiş bu ölküye ulaşılmasının da dil, kültür ve eğitim bağlamı önceliği farklı alt başlıklarda gerekçeli olarak belirtilmiştir. Türk düşünce sisteminin öncü kanonlarından olan Kök Tigin ve Bilge Kağan Abideleri'nde (Akar, 2021) olduğu gibi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk adlı eserinde de bir ulus kimliğinin yeniden inşası ve muhafazası zorunlu görülmüş, bunun dil ve kültür birliği ile Türkçe eğitimi öncülüğünde mümkün kılınmasında eğitimin hayatî işlevi vurgulanmıştır. Nitekim Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün düşünce sisteminde köklü etkisi bulunan sosyolog, mütefekkir Ziya Gökalp da toplumda aile, aşiret vb. geleneksel kurumların da resmî kurumların da eğitsel işlevleri olduğunu belirterek (Biçer, 2019) bu yöndeki birliğin millî temeller üzerinde inşa edilmesiyle millî bekanın sağlanabileceğini ifade etmiştir. Bir anlamda, millî kimliğin özgürlüğe kavuşmasının da yegâne yolu olarak sunulan ve yenilenecek birliği tesis edilen eğitim, bu özelliği ile Nutuk'un kanon özelliğini güçlendirmektedir. Nutuk, bu yönüyle; dil, kültür ve eğitim kanonu olarak kabul edilebilecek olup, kendisinden önceki nutuk örnekleri ile art zamanlı incelemelere olanak sağlayacak zengin bir türdeşliğe sahiptir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurucu metni niteliğine sahip olan söylemindeki bu nitelik, bir anlamda eğitimin millî vasfının özellikten öte nitelik olarak görülüp millî eğitim tamlaması -bütünlüğü- ile adlandırılmasının doğasını da açıklamaktadır. Nihayetinde eğitim kurgusunun önemli bir unsuru olarak Türkçe eğitiminin de öncelikle millî bağlam içerisinde teori geliştirilmesi ve teorilerin uygulamalara dayalı olarak muhafazasının öğrenim paydaşları ile birlikte gerçekleştirilebilmesi ile iktidar alanını ortaya koyabileceğini, Nutuk'un söylemi bağlamında ileri sürebiliriz.

Türkçe eğitimi başta olmak üzere, eğitim ile özgün ve özgür şahsiyet kazandırılması salık verilip örneklenen Nutuk'un söyleminde anlama yetisinden ziyade alımlama yetisinin kazandırılması gerektiği açıklıkla ve hayatın farklı yönlerindeki örnekleri ile açıkça ifade edilmiştir. Özgürleşerek kalkınmanın tek yolu olan eğitim kavram alanı içerisinde Türkçenin hayatî niteliği açıklıkla belirtilmiştir. Nutuk, bulgular başlığı altında tespit edilen ve değerlendirilmeye tâbi tutulan özellikleri itibarıyla tarihten getirilen birikim üzerine geliştirilmiş kurucu metin özelliğini, Türkçe eğitimi alanında da taşımaktadır. Belirlenen özellikler; Türkçe eğitiminin, millet ve devlet bütünlüğündeki kurucu işlevine yönelik olarak gelecekteki eğitim politikaları ve uygulamaları için kurumsal bir veri kaynağı olabilecek zenginliktedir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Yazarların Katkı Oranı

Çalışma, yazar tarafından tek başına hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması

Çalışmada, çıkar çatışması teşkil edebilecek durumlar ve ilişkiler bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Akalın, M. (1983). *Modern lügüstiğe giriş iletişim ve dil lügüstik yapıklıkılık*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Akar, A. (2021). Bir Türk kanonu olarak Tonyukuk metni. Ö. K. Aydemir, vd. (Ed.). *Prof. Dr. H. Ömer Karpuz'a armağan: Türkçeye saygı* içinde (ss. 15-24). Konya: Palet Yayınları.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Atatürk, M. K. (2016). *Nutuk (1927 Tıpkıbasım)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Atatürk, M. K. (2021). *Nutuk: Gazi Mustafa Kemal tarafından 1927*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Aydemir, Ö. K. (2020). *Öz dilbilim, kültür ve düşünce sistemi paradigması*. Denizli: Boy Yayınları.
- Baş, B. & İnan Yıldız, F. (2017). 1923-1937 döneminde Türkçenin eğitimi ve öğretimi ile ilgili çalışmalar. Güzel, A. (Ed.). *Başlangıçtan günümüze Türkçenin eğitim öğretim tarihi araştırmaları* içinde. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Biçer, B. (2019). Milli kültürden milli eğitime Ziya Gökalp'in eğitim felsefesi. Arıcı Ali Fuat-Başaran Mustafa (Ed.), *İdeal Türk eğitimde ideal insan ve millîlik arayışları* içinde (ss. 263-278). İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Börekçi, M. (2008). Atatürk'ün Nutuk'unda söz dizimi ve üslûp özellikleri. *Journal of International Social Research*, 1(5), 104-125.
- Büyükkantarcioglu, N. (2006). *Toplumsal gerçeklik ve dil*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Cevizci, A. (2005). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Chomsky N. (2001). *Dil ve zihin* (A. Kocaman, Çev.). Ankara: Ayraç Yayınları.
- Chomsky, N. (2005). *İnsanın doğası, iktidara karşı adalet*. (T. Birkan, Çev.). İstanbul: Bgst Yayınları.
- Cunbur, M. (1981). *Atatürk ve millî kültür*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- De Saussure, F. (2014). *Genel dilbilim yazıları* (S. Kılıç, Çev.). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Direkci, B., Akbulut, S. ve Şimşek, B. (2020). Türkçe eğitimi alanında yapılan değerler eğitimi tezlerinin incelenmesi. *Journal of World of Turks*, 12(2), 117-140.
- Er Aydemir, N. (2022). *Türkçe eğitiminin Türk devlet geleneğindeki kurumsal kimliği*, Konya: Palet Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (1981). Atatürk ve dil. *Türk Kültürü*, 6, 223-234.
- Ersoylu, H. (1999). *Nutuk üzerine incelemeler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Foucault M. (1998). *Politics philosophy culture interviews and other writings*. (A. Sheridan, Çev.). New York-London: Routledge Press.
- Foucault, M. (1999). *Bilginin arkeolojisi*. (V. Urhan, Çev.). İstanbul: Birey Yayınları.
- Foucault, M. (2003). *İktidarın gözü*. (I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2005a). *Büyük kapatılma*. (I. Ergüden ve F. Keskin, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2005b). *Doğruyu söylemek*. (K. Eksen, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2005c). *Entelektüelin siyasi işlevi*. (I. Ergüden, O. Akınhay ve F. Keskin, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2006a). *Kelimeler ve şeyler insan bilimlerinin bir arkeolojisi*. (M. A. Kılıçbay, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Foucault, M. (2006b). *Sonsuza giden dil seçme yazılar 6*. (I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gökalp, Z. (2014). *Türk töresi*. H. İ. Şahin (Haz.). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Güneş, F. (2009). *Türkçe öğretiminde günümüz gelişmeleri ve yapılandırmacı yaklaşım*. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1-21.
- Güzel, A. (Ed.). (2017). *Başlangıçtan günümüze Türkçenin eğitim öğretim tarihi araştırmaları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karpuz H.Ö. (2006). Anadili bilinci sorunu. G. Gülsevin ve E. Boz (Ed.) *Türkçenin çağdaş sorunları* içinde (ss. 175- 188). İstanbul: Divan Yayınları.
- Kocaman, A. (Haz.). (2009). *Söylem üzerine*. Ankara: ODTÜ Yayınları.
- Kocatürk, U. (2005). *Atatürk'ün fikir ve düşünceleri*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Komisyon. (2010). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözen, E. (1999). *Söylem belirsizlik, mübadele, bilgi/güç ve refleksivite*. İstanbul Paradigma Yayınları.
- Şen, Ü. (Ed.). (2019). *Dil eğitiminin temel kavramları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Taştekin, A. (2001). *Atatürk'ün söylev ve demeçlerinde söz dizimi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Türer, C. (2017). *Ahlâktan felsefeye felsefeden ahlaka*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Uludağ, S. (2001). *Tasavvuf terimleri sözlüğü*, İstanbul: Kabcacı Yayınevi.
- Uzun, H. (2005). *Atatürk 'ün Nutuk'unun içerik analizi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Ülken, H. Z. (2016). *Bilgi ve değer*. G. Ülken (Haz.). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Yıldız, B. (2006). *Nutuk'un fıkır ve edebî açıdan incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Extended Abstract

Introduction

In the texts of the speeches, before and above an individual or mass education and even a process of Turkish education, the context of language, culture and education is the state policy and its national declaration. Turkish language education has not been just grammar teaching in the historical process. The processes of understanding and making sense, the Turkish cultural universe that nurtured the language and developed with it, formed the basis of Turkish language education. In this context, the reason why the studies related to Turkish education focused beyond grammar teaching is due to the necessity of the universal reality of linguistics. Nutuk (the Speech), which constitutes the focus of this study, is a rich database on Turkish and Turkish education in terms of its content, reflecting the founding will of the Republic of Turkey in the specified context.

Although Atatürk received his education in schools with different identities, he developed his foreign language (French, which he started to learn especially while studying in high school and was not satisfied with this education but developed in the College des Feres de Salle established in Thessaloniki in 1888) with consciousness and skills without any emulation for them, and finally the language of education became Turkish throughout his education life. From this point of view, the fact that Gazi Mustafa Kemal Atatürk, who had a deep-rooted and profound Turkish civilization vision, was fond of his freedom and that he was in the struggle to build and strengthen this freedom on intellectual and spiritual foundations should be considered as a manifestation of a very natural intellectual responsibility.

One of the texts examined in the context of historical continuity with a focus on Turkish education in the study consists of the written text of Gazi Mustafa Kemal Atatürk's Speech, which lasts a total of 36 hours and 33 minutes. Although the Speech was read by Gazi himself at the rostrum, Atatürk gave the documents at the end of the printed text to the congress clerk Ruşen Eşref Ünaydın and had them read at his request. Necip Asım Yazıksız, who is known for his pioneering works in the field of Turkish Language after Gazi Mustafa Kemal Atatürk and who was the representative of Erzurum, went up to the rostrum and presented the Speech to the appreciation of the delegates in terms of its content and as a result it was unanimously signed and accepted. The final corrections to the text of the Speech were made by Gazi Mustafa Kemal Atatürk in Ankara (in his study room in Çankaya) and in Istanbul (in Dolmabahçe Palace). On the first edition dated 1927 at the Turkish Hearths (Türk Ocakları) Central Delegation Printing House, it was stated that the publishing rights were in the Turkish Aeronautical Society. The large-sized two-volume edition (the first volume is 545 pages, the second volume is 305 pages) was published in a box by the Turkish Historical Society in 2016. Dr. The third volume titled 'Nutuk Genel Dizin' (Speech General Index) of 230 pages prepared by Prof. Dr. Enes Şahin was also added. The specified publication constitutes the main source of the study.

Method

In the content analysis of the study, discourse analysis, which is an interpretive sub-branch of linguistics was used in addition to qualitative research methods used in the processes of making sense of the texts. The features of qualitative research which can be described as "The process of developing field-specific explanations or theories by examining the meanings created by individuals (Saban&Ersoy 2019: 5)" overlap with the dialectical principles of contemporary discourse analysis against the positivist paradigm of quantitative research since the qualitative research methods construct reality after the act of interpretation. Gazi Mustafa Kemal Atatürk's Nutuk (the Speech) corresponds to the research universe of this study and the one published in 1927 as the first source within the Turkish Historical Society Publications based on the execution (Gazi Mustafa Kemal, 2016, Nutuk -verbatim, Ankara) and its current edition within Yapı Kredi Publications were utilized on the grounds that the latter as a second reference source for control purposes and it preserves its main discourse features which was not simplified and printed in new letters (in order not to receive a methodical criticism with

possible reading differences) (Gazi Mustafa Kemal, Nutuk Gazi Mustafa Kemal Published 1927, Istanbul: Yapı Kredi Publications, 2021). In order to reveal the institutional identity of Turkish education within the Turkish state tradition, the language associations that are subjected to examination for discourse analysis in an interdisciplinary nature in the context of language, culture and education are based on the above-specified sources. Discourse analysis in which the research universe was analyzed was evaluated in the context of a sub-branch of linguistics and was operated in line with Michel Foucault's theory of contemporary discourse analysis, which positioned discourse at the intersection of the individual, society and history as the context of power struggles.

Result and Discussion

In Gazi Mustafa Kemal Atatürk's Speech, it is clearly seen that the characteristic feature of his institutional identity in the integrity of the state tradition, which stands out with its continuity in the different administrative departments established by the Turkish nation and the wisdom and supremacy of the founding will, and finally the vision of civilization to be built on justice also forms the basis of the values education to be built in Turkish. The principle of contemplation, strategy and effort based on nationality against the suggestion and offers of foreign elements was often expressed in Gazi's Speech and even presented as the basic principle that was agreed upon in discussions.

While the Speech contained the characteristic features of the founding state will, it did not abstract these features from the social structure that was intended to be built and developed by preserving. In this respect, the renewed or reformed social structure was determined as the ideal, and the priority of reaching this ideal based on language, culture and education was specified under different subheadings in a well-reasoned way. As in Kök Tigin and Bilge Kagan Monuments (Akar 2021), which are among the pioneering canons of the Turkish thought system, the reconstruction and preservation of a national identity were considered necessary in Gazi Mustafa Kemal Atatürk's Nutuk (the Speech), and the vital function of education was emphasized in making this possible under the leadership of language and culture unity and Turkish education. As a matter of fact, the sociologist, thinker Ziya Gökalp, who had a deep-rooted influence on the thought system of Gazi Mustafa Kemal Atatürk stated that traditional institutions such as family, tribe, etc. and official institutions had educational functions in the society (Biçer 2019), by also adding that national survival could be achieved by building this unity on national foundations. In a sense, education, which was presented as the only way for the national identity to achieve freedom and which is renewed and established unity, strengthens the canon feature of the Nutuk (the Speech). In addition to being considered a language, culture and education canon, Nutuk, in this aspect, has a rich homogeneity that allows for diachronic analyses with previous canons. This quality in his discourse, which has the feature of the founding text of Gazi Mustafa Kemal Atatürk, also explains the nature of the national quality of education being seen as a quality beyond the feature and being named with the phrase -unity- of national education. Ultimately, we can argue in the context of Nutuk's discourse that Turkish education, as an important element of education fiction, can reveal the power domain primarily by developing theories within the national context and preserving theories based on practices together with education stakeholders.

In the discourse of Nutuk, which is recommended and exemplified to gain a unique and free personality through education, especially through Turkish education, it is clearly stated that the ability to receive rather than the ability to understand should be gained and was obviously expressed with examples in different aspects of life. Within the concept of education, which is the only way to develop by becoming free, the vital quality of Turkish is clearly stated. The Nutuk also carries the feature of a founding text to the field of Turkish education developed on the accumulation brought from history in terms of the characteristics identified and evaluated under the title of findings. Determined features; It is rich enough to be an institutional data source for future education policies and practices for the founding function of Turkish education in the integrity of the nation and the state.